HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסורת הש"ס

א) [סנהדרין ד:], ב) לעיל דף ק., ג) מנחות כג. לעיל ק:, ד) שייך לעיל, ה) ע"כ, ו) [שמות כג, שם לד, דברים יד], ז) [במדבר ו], ח) [לרבות עליהן ולבטלן רש"ם], ט) [ד"ה אם יש], י) כ"מ מ"ז,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר רב וכו' באותה תחיכה אסור לאסור כל הקדירה קאמר דכיון: (ב) ד"ה לימא וכו' כמי שאינו מועיל: (ג) תוס' ד"ה אפשר וכו' מותרת גם התחיכה:

מוסף רש"י

איזורו מוכיח עליו. דמי שאין לו אלא חוק אחד פושטו ומתעטף במקטרייו וחוגרו באיזורו ושומר ומכסה החוק ומודיע לכל שאין לו אלא חוק אחד (מו"ק יד:). **כל שהוא** מין ומינו. כגון נבלה ושמוטה, **ודבר אחר.** כגון תבלין וכוטב, מינו דהיתר אינו מבטלו לאיסור ולא מוסיפו, אלא שלקחו כמי שאינו בקדירה זו ונשארו הנבלה והכוטב ובטלה נבלה בכוטב ובקיפה (לעיל ק:).

עין משפט נר מצוה

נה א ב מיי' פ"ע מה"מ מאכלות אסורות הל' ח י סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סי' לג סעיף ב:

נו ג מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ח:

שיטה מקובצת

(א) לאסור את כל הקדירה קאמר דכיון דנאסרה החתיכה עצמה:

רבינו גרשום

התם איזורו מוכיח עליו כלומר הא קא חזינן דלית ליה המיינה ומדהמיינה מנחא בביתיה דליתיה עילויה ש"מ דלית ליה חלוק אחר: טיפת חלב שנפלה על חתיכה כו' כלומר הקדירה של בשר היתה אצל האור והיתה מבשלת ונפלה טיפת חלב על חתיכה של בשר בקדירה: ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא. [דאורייתא] כגון ירך שנתבשל בה גיד הנשה ושאר איסורין כגון נבלה שבישלה עם בשר טהור דהוא בנותן טעם: מבשר בחלב מ"ש לא גמרינן דחידוש הוא. כלומר מאי חדושו דאי זה בפ"ע וזה בפ"ע מותר ואם נתבשל בשר בחלב אסור: דרך בישול אסרה תורה. כלומר ומהו דרך בישול דכל דבר שמתבשל בקדירה דרכו ליתן טעם והאי נמי לא אסרה תורה אלא דרך בישול: אמר רב כיון שנתן טעם באותה תחיכה כו'. כלומר לא צריך ליתן טעם בכל הקדירה כולה. אלא כיון שנותן טעם בחתיכה אחת כו': כל מין ומינו ודבר אחר כו' כלומר מין ומינו זהו חתיכה שנפל עליה החלב ושאר חתיכות ודבר אחר זהו הרוטב. כלומר דכיון דחלב אינו נותן טעם אלא בחתיכה אחת ולא ברוטב הרוטב רבה עליו ומבטלו: הכא במאי עסקינן ברוטב עבה כלומר דדמי כבשר ואינו דומה כמי שאינו מינו: ומאי קסבר אפשר לסוחטו כו' כלומר מאי קסבר רב אי קסבר אף על פי שנפלה חלב על התיכה כיון שנסחט ממנו כשרותה מיתתה החתיכה דליכא לאיסורא בעיניה אמאי חתיכה נעשית נבילה ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור כלומר אע"פ

טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר אם יש בנותן טעם באותה חתיכה. נאסרת כשהתיכה כולה חוץ לרוטב אייני כדאמרינן בפ' גיד הנשה (לעיל דף צו:) ט) ולכך משערינן באותה חתיכה לבטל הטיפה ולא בשאר חתיכות משום דחלב מפעפע על כל החתיכה ואין מפעפע מחתיכה לחברתה אלא ע"י ניעור וכסוי כדאמרינן בגמ' אילימא לא ניער כלל אמאי כל החתיכות אסורות מיבלע בלע מפלט לא פליט:

מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן כו'. וא"ת דהכא משמע דנפקא ליה לאדי טעם כעיקר מבשר בחלב ואילו בפ' גיד מינין (פסחים דף מד:) ובפ' ג' מינין (מזיר דף ל:) פליגי ר' עקיבא ורבנן למר נפקא ליה טעם כעיקר ממשרת ולמר מגיעולי עובדי כוכבים ואדי דאיירי בהיתיר סוגיא משמע דידע להיתר ברייתא וי"ל דאדי קבלה מרבא שדחה לו ומזר בו:

דחדוש הוא. פי' בקונטרס דשניהן מין היתר זה לבדו וזה לבדו וכשנתערבו נאסרין וטעם זה לא קאמר בחלו עובדין (פסחים דף מד:) ובפ' ג' מינים (מזיר דף ל:) דהא כלאים נמי הכי הוו ומסיק דהיינו חדושו דאי תרו ליה כוליה יומא בחלבא שרי אע"ג שנבלע החלב בבשר אע"פ שהוא נותן לפי שהוא גלוי והבשר שוהה בתוכו וכי בשיל ליה אסור:

אמר רבא דרך בשול אסרה תורה. דיחוי בעלמא הוא דמהכא ליכא למילף אבל טעם כעיקר הוי דאורייתא כדפי' ט) (בקונטרס) פ' גיד הנשה (לעיל דף לא: ד"ה רבא):

דאמר רבא קסבר רבי יהודה כו'. פי' בקונטרס דאמר רבא בפ' גיד הנשה (שם דף ק:) ואין לשון זה שם אבל בפ' הקומץ רבה (מנחות דף כג. ושם ד"ה אמר) איתיה גבי רבי יהודה אומר מנחת כהנים כמנחת כהן משיח כו' ומדרבא דאמר הכי בפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) אליבא דרב לא בעי לאקשויי הכא דרב אדרב דאיכא לשנויי כדמשני אדי התם כשקדם וסלקו אבל בהתיר דהקומץ רבה (מנחות דף כג.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בברייתא האי ליסנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה בריתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ומה לא ועוד י"ל דברייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתיכה מדאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כדי לבטל: **אפשר** לסוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת (ג) עם החתיכה שכבר נאסרת אבל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

אמאי

כל הסריקין אסורין וסריקי בייתום מותרין התם הא אמר מר בר רב אשי איזורו מוכיח עליו: **מתני'** א)טיפת חלב שנפלה על החתיכה אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה אסור ב)ניער את הקדרה אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה אסור: **גמ'** אמר אביי טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא דאי סלקא דעתך דרבנן מבשר בחלב מאי טעמא לא גמרינן דחדוש הוא אי חדוש הוא אף על גב דליכא נותן טעם נמי אמר ליה רבא ג)דרך בשול אסרה תורה אמר רב ד)כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מכדי רב כמאן אמר לשמעתיה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל לימא פליגא אדרבא ה)דאמר רבא קסבר רבי יהודה כל שהוא מין ומינו ודבר אחר סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו אמר ליה אי דנפל ברוטב רכה הכי נמי הכא במאי עסקינן דנפל ברוטב עבה ומאי קסבר אי קסבר אפשר לסוחטו מותר חתיכה אמאי נעשית נבלה אלא קסבר אפשר לסוחטו אסור דאיתמר רב ורבי חנינא ורבי יוחנן דאמרי אפשר לסוחטו אסור שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש דאמרי אפשר לסוחטו מותר וסבר רב אפשר לסוחטו אסור והאיתמר כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב אמר רב ו)בשר אסור וחלב מותר ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור

חלב

מסורת הש"ס

ד) **כל הסריקין אסורין.** לענין מלות דפסח תנא [פסחים לז.] אין עושין סריקין המלויירין בפסח מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן ונחתום אחד וביתום שמו היה לו דפוס אחד מלוייר והיה מושיב לתוכו את הסריקין והוא מלוייר מיד אמר להם אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה מיד אמרו לו א"כ יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי ביתום מותרין. והכא נמי יאמרו כל האחין אסורין ואלו מותרין ט) : **איזורו מוכיח עליו.** האיזור תמיד הוא קבוע בחלוקו וכשהוא פושט חלוקו ולובש חלוק אחר נוטל האיזור מזה וקובעו בזה וזה שאין לו אחר מכבסו עם איזורו והרואה כשהוא מכבסו ואיזורו עמו יודע שאין לו חלוק אחר ולכך התירו לו חכמים: **מתני' טיפת חלב שנפלה על החתיכה.** בתוך הקדירה על אחת מן החתיכות ולא הגיס את הקדירה ולא נחלק טעם הטיפה אלא לאותה חתיכה בלבד: **אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה.** כלומר שאין באותה חתיכה לבדה ששים לבטל הטיפה מיד נאסרת החתיכה. ובשאר חתיכות דקדירה לא איירי תנא דמתני' ובגמרא פליגי בה אם אחזרת אותה חתיכה ואוסרתן או לאו: **ניער את הקדירה.** הגיס בה מיד קודם שקבלה החתיכה טעם מן הטיפה דהשתא נתערבה הטיפה בכולן: **אם יש בה בנ"ט באותה קדירה.** כלומר אין כח בטיפה לאסור כולן אא"כ יש בנ"ט ליתן בכל הקדירה: **גמ' אמר אביי טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא.** הא דאסרינן בכל איסורין משנתנו טעם בהיתר אע"פ שאין אוכל ממש כגון סילק האיסור ואין כאן אלא טעמו דאורייתא היא דגמרינן מבשר בחלב דאסריה רחמנא באכילה כדגמרינן לקמן (דף קטו:) מלא תבשל שלשה פעמים האמורים בתורה ו) ואע"ג דכי מסלק זה מתוך זה לאחר בשולו אין כאן אלא הטעם ומייה גמרינן לכל איסורין במה מצינו: **דאי ס"ד.** בכל שאר איסורין טעמו דרבנן היא דלא גמרינן להו מבשר בחלב: **מ"ט לא גמרינן מיניה משום דחדוש הוא.** דשניהם מין היתר זה לבדו וזה לבדו וכשנתערבו נאסרו ועוד שדרך בשול נאסרו בלא אכילה הילכך לא גמרינן חומרא מינייהו: **אי חדוש הוא.** אמאי קתני מתני' דבעיא טעמא בלא נותן טעם נמי אסור דהא חדושא חדיש ביה רחמנא ואפי' כל דהו דהא בשר בחלב הוא אלא ש"מ לאו חדושא דאכהי קפיד רחמנא דומיא דכלאי הכרם דמתסרי נמי משום כלאי תערובת דכיון דלאו חדוש הוא גמרינן ליה (לעיל דף לא.) מזרוע בשלה ז) דמשתרי כל כמה דליכא טעמא: **אמר ליה רבא.** לעולם אימא לך חדוש הוא ודקאמרת אע"ג דליכא טעמא ליתסר דהא ליכא למגמריה מזרוע בשלה על כרחך בגופיה גלי קרא דבעינן טעמא מדלא אסרתו תורה אלא דרך בשול שאסר הבשר להתבשל בחלב ואין לך כגון זו שלא יתן טעם: **אמר רב.** הא דתנן במתניתין אם יש בנותן טעם באותה חתיכה ח) לאסור את כל הקדירה ט) דכיון דנאסרה החתיכה היא עצמה כולה נעשית איסור ואוסרת כל החתיכות כולן ואפילו יש בהן כדי לבטל החתיכה כולה נאסרות כולן: **מפני שהן מינה.** ורב סבר לה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל: **לימא פליגא אדרבא דאמר.** דפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) קסבר רבי יהודה כל מין ומינו ודבר אחר שעם מינו כלומר מין דאיסור שנתערב עם מינו ובשאינו מינו דהיתר סלק את מינו דהיתר כמי (ה) שאינו מועיל לא לבטלו לאיסור דמין במינו לא בטיל ולא תוספת הוא נוסף עליו להיות שניהם איסור ולא יוכל מין האחר לרבות עליו ולבטלו ח) אלא סלקהו כאילו אינו כאן וירבה שאינו מינו של היתר על האיסור ויבטלנו והכא נמי יש כאן רוטב שיוכל לבטל את כל החתיכה הנאסרת ואמאי אוסרת: **ברוטב עבה.** דק דק של בשר ושומן דכוליה מין בשר הוא: **ומאי קסבר.** רב באפשר לסוחטו באיסור שנבלע בהיתר ונתן בו טעם ואסרו וחזר ובישל בהיתר אחר שאפשר האיסור הנבלע בזה עם היתר אחר שאפשר לסחטו ממנו וליחלק בהיתר האחרון ואין בו כשיעור לאסור את האחרון: **אי קסבר.** הותר גם הראשון מפני שנפלטו האיסור ממנו ולכתחלה הוא דאסור שאין מבטלין איסור לכתחלה ומיהו דיעבד שרי לאכול אף הראשון: **אמאי חתיכה נעשית נבלה.** הא אפשר היא ליסחט ממנה וליחלק לאחרים שלא קבלו ממנה כלום ואין לנו לאסור עד שיתן החלב טעם בכולן דליכא למימר אפשר ליסחט מזה ולינבלע בזה שהרי כולן שוין בטעמו ואיזה תתיר ואיזה תאסור: **אלא קסבר.** משנאסרה החתיכה שוב אין לה היתר בסחיטה ואשמועינן אף ההיתר שבה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הרבה: **מותר.** אף הראשון שנאסר: **בשר אסור.** שנתן החלב טעם בו:

חלב

עין משפט נר מצוה

ט א ב מיי' פ"ע מה"מ מאכלות אסורות הל' ח ה סמג לאוין קמא טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ב:

י ג מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ח:

שיטה מקובצת

(ב) לאסור כל הקדירה דנאסרה עצמה:

מוסף רש"י

מכדי. כלומר הרי אמר רב אשי איזורו מוכיח עליו. אם כן אין לו אלא חוק אחד פושטו ומתעטף במקטרייו וחוגרו באיזורו ושומר ומכסה החוק ומודיע לכל שאין לו אלא חוק אחד (מו"ק יד:). **כל שהוא** מין ומינו. כגון נבלה ושמוטה, **ודבר אחר.** כגון תבלין וכוטב, מינו דהיתר אינו מבטלו לאיסור ולא מוסיפו, אלא שלקחו כמי שאינו בקדירה זו ונשארו הנבלה והכוטב ובטלה נבלה בכוטב ובקיפה (לעיל ק:).